

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Croacus Elisii Calentii Amphraten. De bello Ranarum. In
quo Adolescens iocatus est**

Calenzio, Eliseo

Argentorate, 1511

VD16 C 220

Liber secundus incipit

[urn:nbn:de:bsz:31-290342](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-290342)

CROACVS.

Ante fores statuit magni pendere Tyranni,
Hoc toraca agitur tectus mauortius hæros
Egredit, stat mente ferox populoq; timendus
Incedit, latoſq; humeros vmbone fatigat.

LIBER SECVNDVS INCIPIT.

ROTINVS ad regē ſtagni Cicerectus aqſi
p Nuntius it, bellūq; ferens in limine primo
Aſtitit & tales demisit pectore voces.

Siluarum rex, & nemorum Rodilardus & agri
Rex armis, belloq; potens, pro funere nati
Bellum, iramq; fremens indicit, & impia tandem
Supplicia, obſcenis ſclerato in gurgite ranis.
Atq; ego miſſus ad hoc pro tali crimine bellum
Indico, facioq; & pœnam fontibus addo.
Dixit, & innumeros haſtam iactauit in hoſtes.
At ſummo ſtetit illa lacu, nabatq; per vndas,
Omnibus audita eſt murmur ſententia ranis.
Obſtupere metu percuſæ pectora, & imis
Delituere vadis pauidæ, ſenſitq; moueri
Rana lacus, & mox limo caput extulit ardens,
Auratoſq; humeros, & pictus pectora claro
Argento, cauſamq; fuge ſcitatur, at ille
Narrarunt, murem crudelia bella minantem.

LIBER SECVNDVS

lactatumq; lacu iaculum, subitūq; timorem:
 Tum rex ad sese ferre violenta ferarum
 Tela iubet, fortesq; duces in tecta vocari.
 Ille autem nondū tute circum vndiq; vallant
 Spicula quæ summo ranarum gurgite nabant.
 Nulla tamen propius tælis accedere visa est.
 Sed circum timide longam cecinere querelam.
 Sæpius & tenui vento fugere fluentem
 Sic veluti accipitrem siluis cum forte volantes.
 Stantē in præcipiti & prædam sub rostra tenentem
 Cornices videre, ruunt, omnesq; vicissim
 Impleuere locos insanis vocibus, ille
 Ignauas contemnit auēs, nec iurgia curat.
 At si forte mouet sese, vel in aera migrat
 Diffugiunt, magna q; ciet per inane quærelas.
 Vt demum fragilem sensit sine viribus hastam:
 Ventorū fluere ad nutum pro stagna Coroctus
 Infœlix iuuenis tristes sensurus honores,
 Telaq; magnanimi Rodilardi, & vulnera regis:
 Sic ait o socij, quæ nam dementia nostra est:
 Effugimus tælum imbelles & sine viribus hastam:
 Aspiciate hanc tantum vento veniente moueri,
 Deferriq; vadis, quare concurrite mecum
 Vna omnes hodie stagno moriemur auito,

B ūj

Aut murum insidias, & tela minantia raris
 Corripiemus, ait, factoque hic agmine in hostem,
 Inque acus insiliunt, captumque ad regia portant
 Atria, succedunt proceres, vulgusque natantum.
 At rex intrepidus folio sic orsus ab alto.

O proceres vidistis ait quæ nata superbis
 Muribus inuidia est: dudum temerarius ille
 Qui iacet in medio resupinus gurgite, nostras
 Adueniens turbauit aquas, stagnoque potiri
 Tentabat, medioque lacu componere sedes.
 Illum ego iactantem proauos, & magna loquentem
 Arte mea domui, nunc & bellum acre minantur,
 Et dira in nostros torquent hastilia fluctus,
 Aspiciate en, dixit, tælumque ostendit acutum.
 Contremuere omnes, rauoque implere Croaci
 Atria tota sono, & crebris ululatibus yndas
 Acque aliqui regem incusant, qui cœdera rupit,
 Immeritumque neci murem dedit, unde laborum
 Prima dies, bellique oritur mœstissima cædes.
 Ille deos hominesque & stagna liquentia iurat
 In fontem sceleris sese, sed murem Oleardum
 Nare lacu voluisse, atque inuidisse Croaco
 Ignarumque freti liquidi, fluctusque liquentis
 Ingemuisse lacu, & vitam exalasse sub yndis,

LIBER SECVNDVS.

Tum demum vario miscent̄ murmure fluctus.
 Sunt qui bella velint, & qui Rodilardía dicant
 Armatimenda, & si fas sit placanda vel auro,
 Vel precibus, tum vel patrio reddenda sepulchro.
 Membra Croacinas Oleardí vícta per vndas.
 At rex magnánimus sic fatus murmura rupit.
 O proceres audite oro, si bella timemus
 Gentis Ruricolæ, paruarumq; arma ferarum
 Pro scelus, heu cum quo nobis victória ciues?
 Ast etiam tímida fugiemus tæla Lacertæ,
 Inuisasq; deis Cocleas, querulasue Cíadas:
 Mox ait, o magnæ soboles oblíta parentis
 Formídatís agrí populos vilem q; falangem?
 Quis poterit líquido mecum contendere fluctu?
 Aut prohibebít aquas? & si tellure vocabunt
 In bella, & clipeos & pectora lata timebunt,
 Cognatosq; deos pugiles speramus, & illos
 Fautores operum, stagni belliq; recentis
 At seruaturos communi sanguine ranas,
 Et nos alma parens magnor; enixa deorū est.
 Nam cum se vitreis Cibele lauisset in vndis
 Erupisse ferūt inguen, tepidumq; coisse
 Per gelidos latíces, & flumina clara cruorem,
 Inge genus nostrum, primæq; exordia gentis.

B v

CROACVS

Nos de stirpe deum, & claro de sanguine nate
 Obscenos mures mortaliaq; arma timemus?
 Num clipei deerunt nobis? num tela vel enses?
 Aut bello valide vires? atq; apta labori
 Pectora? nunc stabuli mecum consistite terra
 Dixit. & in summo confedit margine ripæ,
 Hortaturq; duces, atq; arma capessere suadet.
 Protinus arma humeris aptant, primusq; Coroclus
 Crura tegit folio viridis deformia betæ,
 Circundatq; Framens latas circū ilia frondes
 Et capiti cocleam imponit, dextraq; trementem
 Vibrat humi residens hastam sine pondere iunctū
 Sic Eradus, sic ille facit laudator auerni
 Craccus Oretiades dudum nece pulsus Alorchis
 Iamq; senis, raucoq; ausi contendere cantu.
 Inde aliæ Lerduſq; senex, viridisq; Corodus,
 Et glaucus Lericon, rufusq; in terga Torocles,
 Ethiopi iunctus sociali foedere Corbo,
 Armantur Bellesilus, Coccusq; superbo
 Sanguine Cerbontis, fluuiioq; Aniene creati.
 Torassiq; gener (sinerent si fata) Molocrus,
 Infœlix sponsæ nuncq; sensurus amores,
 Et quondam duros ausus contemnere cancos
 Eropilus, dum prima fuit viridisq; iuuenta

LIBER SECVNDVS:

Caudatusq; Felas, & crista toruus Iopes,
 Ranarumq; aliæ quarum nec nomina nouit,
 Nec numerum rex ipse lacus, pubesq; minorum,
 Imploratq; alios latices, fluuiosq; lacusq;
 Auxiliumq; petit bello rex rana Croacus,
 Protinus ad pugnam veniunt Valsunia pubes,
 Et pontina cohors, quarum dux Ebarus illis,
 His Baracus tristi suffectus corpora morbo,
 Pallidus aspectu, sed fortis pectore, & armis.
 Lucrino centum pedites duce forti Alamaro,
 Et totidem mittit nemorosus clanius Archo
 Mittit & ad pugnas ingentem Fucinus iram
 Bellantem populū, atq; duces vmbone superbos,
 Auratum squamis Fialem, viridemq; Colossū,
 Tercentum auxilio ducentes ordine ranas,
 Ranas monticolas, & nullius arma timentes.
 Postremo veniunt fluuiorum in proelia turmæ,
 Tum primum liricas læti duxere falanges
 Carnellus, Foracusq; duces, & fortis Arampus.
 Hi tæla exacuunt, clipeosq; & grandia late
 Tegmina quæ dederat vicina cucurbita, læti
 Disponunt humeris, & longa hastilia vibrant.
 Vicinorq; parant armis succurrere Regi.
 Tercentum pulchris Sebetros mittit in armis

Et totidem bello pugiles Campana fluentia.
 Deq; Tibri totidem veniunt assueta iuventus.
 Stare loco, Martemq; fera committere pugna,
 Albentescq; humeros crudeli opponere tælo.
 Postq; puentum est cognati ad limina regis,
 Vna omnes veterem stagno cecinere querelam.
 Mirantur vitreas immensæ gurgitis vndas,
 Atq; insuera vident, & plus luceutia Tuscis
 Stagna vadis, Romana falanx, nec candida cunctis
 Terga, sed in varios melius distincta colores.
 Interea per agros Rodilardi nuncius Icris
 Mittitur, ille tubæ sonitu nemora omnia terret,
 Vicinasq; domos auium, talpascq; rumentes,
 Linquere agrôs veteres, atq; alta cubilia nidos,
 Et siluas, altiscq; iubet descendere mures
 Montibus, & querulas armis extinguere ranas.
 Protinus innumera gentes, populicq; minores
 Ingenti clamore ruunt, camposq; per omnes
 Bella cient, optantq; lacus, & dira minantur
 Vulnera ranarum Regi, populoq; gementi.
 Hostibus, & vacuas feriunt mucronibus auras,
 Examen veluti tactis præsepibus ingens
 Exit, & in furias magno cum murmure fertur.
 Nunchuc nunc illuc volitans, coelû omne fatigat:

LIBER SECVNDVS.

Ac magis inuisum quærendo sæuit in hostem!
Ut venere pium lustrant longo agmine regem,
Et genibus positis ingentia tecta salutant.
Protinus ipse acies bello Rodilardus amicas.
Instruit, & dignos superis metitur honores.
Innocuamq; parat triuiæ mactare lacertam
Virgineos aufam muros habitare Mîneruæ.
Formicam cererî, cocleam tum deniq; Baccho
Vitibus & teneris hærentem cornibus vuîs.
Fautoresq; rogat bellorum, & talia fatur.
Dij quorum vigiles ingentia templa tenemus,
Turacq; solliciti legimus, vittasq; mouemus
Semper, & ardentis lustramus lampadis orbem,
Auxilio vestris succurrîte muribus oro,
Custodesq; pijs sacrarum agnoscite rerum.
Non bellum inuidia regniq; cupidine moui
Scitis enim, dîro verum pro funere nati
Arma fero, nûc vos rectum decernîte, dixit.
Armatumq; vocat Cicerectû, atq; agmina prima
Ducere in arma iubet, Martemq; inducere ranis.
Mox aliam Rotîro forti, claudoq; cohortem
Imperat educi, sæuq; resistere pugnae.
Tertia tum visum est cõmittere proelia Cullo.
Quartam aciem iuueni mandat parere catello.

CROACVS.

Quo nulli melius penetrarunt horrea mures
 Nec magis edoctus quisq; sub nocte furentem
 Fallere montanum agricolam, & puertere cursu.
 At quintam gemini duxere in proelia fratres
 Rupinus pedibus velox, & corpore tardus
 Consilioq; tamen praestans & viribus Azur.
 Sextam ducit ouans pulchris Feracafus in armis.
 Molles caseolos fumo subducere suetus,
 Et transire leui sentes, & vimina tactu.
 Hostileq; minas tristi contemnere fletu,
 Hic etiam laqueo cum rustica facta videret,
 Escam praeripuit cautus, nisiq; magistrum.
 Ergo armati omnes prodeunt, Martemq; minantur.
 Postremo Rex ipse alias in proelia turmas
 Sequus agit, fortesq; duces in vulnere cogit.
 Tum pater omnipotens magnos assistere diuos
 Imperat, & tales emittit pectore voces.
 O proceres, dolui cum primum repperit vsus
 Armorum mortale genus, ferroq; cruorem
 Audaces sparsere viri, caedemq; dedere
 Et timui (timuisse Iouem si dicere fas est)
 Arte noua clipeos ensesq; & grandia tela
 Inuenisse viros, & duro corpora ferro
 Ingenio texisse, meas passura sagittas.

LIBER SECUNDVS:

Mirabar structas acies, fera facta virorum,
 At nunc obsceni mures, ranæq; loquaces
 Bella cient, acq; arma humeris, clipeosq; sinistris
 Aptauere, tenent dextris vibrantibus hastas,
 Aspice en quo se studio Rodilardus in hostem
 Magnanimus, suaq; arma parat, quo pectore ranæ
 Tæla tenent, primoq; expectant limine bellum,
 Quare agite hinc mecum finem spectate laborum
 Cui modo commissæ faueat victoria pugnae,
 Dixerat, hæc risere omnes a vertice diui,
 Et fragiles calamos, & tam deformia murum
 Tegmina, ranarū clipeos, iuncosq; palustres.
 Tum deus illudens, castæ sic blanda Mineruæ
 Dicta dedit, non tu nunc bellanti Rodilardo
 Nata faues? populosq; tuos, tua templa colentes
 Victores bello facies? pugnaq; iuuabis?
 Naiades interea ranarū numina Nymphæ,
 Fautrices aderunt, & tæla Croacia figent.
 Ni tu nata tuæ tandem auxiliabere parti,
 Aspices victas acies, stragemq; tuorum,
 Tum virgo sic orsa loqui est, ego muribus arma
 Auxiliumq; feram genitor, qui pingua thura,
 Sertaq; diripiunt nostris pendentia templis,
 Infusumq; bibunt ardenti lampade oliuum.

CROACVS:

Quin etiam tenues vittas, pallamq; rigētem
 Audaces rosere manu quæ stagmina fœci.
 Nec contra hos querulas ausi conducere ranas,
 Vtraq; progenies nobis inuisa ferarum est.
 Nam cum me bello fessam, somnoq; viaq;
 Acciperet Lerneus ager, lateq; sub vmbra
 Arboris optatę posuissem languida membra,
 Hæ longam tristi noctem fœcere querela,
 Clamauere omnes & turbauere quietem.
 Riserunt superi toto conuicia cœlo,
 Iratamq; deam blando sermone precati
 Muribus, & fatuis orant ignoscere ranis.
 Et demum ad pugnas redeunt spectantq; silentes.

LIBER TERTIVS INCIPIT.

RIMVS in arma furens Cicerectus plia tētat,
 p Magnanimusq; audet bello appellare Croacū
 Hærentem ripis, & prælia prima negantem.
 Nec ferus arma ducum, nec plebis vulnera vitat,
 Incautumq; ferit squamoso in pectore Graccum
 Progenitum cumis patria qui cæde carebat,
 Infœlicis aui studio meliore canentis,
 Fit strepitus, & tela volant, ruit agmine toto
 In mures armata acies, & prælia miscent.